

EGYHÁZI HIRADÓ

A szegedi református egyház hivatalos lapja, református egyház-társadalmi és belmissziói hetilap.

ELŐFIZETÉS: HAVONKÉNT 6000 K EGY SZ. 2000 K
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
REF. LELKÉSZI HIVATAL SZEGED.

Főszerkesztő: HARSÁNYI PÁL.
Felelős szerkesztő: BAKÓ LÁSZLÓ.

MEGJELENIK
HETENKINT SZOMBATO

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.

Tartalom: Vezércikk: Nem mi mondjuk! — II. cikk: Dr I. E.: A genfiak kegyessége. — Tárcsa: Szücs Ernő: Mi az ember? — Belföld. — Hírek. — Szorványgyülekezetek. — Családi kör. — Hirdetések.

Nem mi mondjuk!

Rákosi Jenő, a legnagyobb élő magyar újságíró, a katolikus egyház hűséges fia, legutóbb „Egyház és vallás” címen írt vezércikket a Pesti Hirlapban. Érdemesnek tartjuk, hogy belőle néhány részletet közreadjunk; már csak azért is: lássa mindenki világosan, hogyan gondolkoznak még tárgyilagos katolikus oldalon is azokról a sajnálatos eseményekről, amelyek a magyar katolikus egyház merevsége és egyeduralomra való törekvése következtében újból és újból megzavarják a keresztyén magyarság egységét és békéjét:

„Bensőségénél és egyszerűségénél fogva meghatározható volt a magyar reformátusok vezekelő zarándoklása a mohácsi hősvértől pirosult gyásztérre. Püspökök és előkelő tehetségű papjaik szónokoltak népiüknek, mely ezirvel szerzett körük s bánatos hazafiságuk dokumentuma lett volna maga a zarándokút, ha nem is hangzottak volna el azok a lángoló szóok, melyek tele voltak a hit tüzeivel és tele a sujtott nemzöt keservével. Egy nagy De profundis volt az a régi katasztrófa színhelyén az új katasztrófa szörnyű mélységeiből. Amit azonban a gyászbeszédek csak diszkrétén érintettek, arról bővebben nyilatkoztak a református egyház vezéremberei magánbeszélgetéseikben, melyek azonban újságok útján szintén a nagyközönség elé kerültek. De szóoklatnak és beszélgetésnek mindnek egy körönája volt: a vágy a felekezeti béke után és a békülé sóhajtása, természetesen a katolikus egyházzal, amelynek több püspöke a legutóbbi időben bizonyos felekezeti ridégséggel nyilatkozott a vallásközi viszonyokról, részben az országos közdolgok terén is.

Ugyancsak a múlt napokban ülték meg a Dunántul Kapi Béla evangélikus püspök papságának huszonötéves jubileumát s ez a kiválóan szimpatikus és érdemes egyházfő is az óhajandó békéről beszélt ez alkalommal s a békére való nemes készségéről.

Katolikus részről eddig nem hallottunk visszhangot ezekre a beszédekre, bár református részről szinte egyenes felhívást intéztek a püspökökhöz, hogy vegyék kezökbe ezt az országos fontosságú ügyet, mert hiszen mai szerencsétlen helyzetünkben végzetes következése lehetne a történelmi egyházak kiélesedett villogásának. Ennek hasznát csak a sűrűn keletkező szekták látnák, az ország s az egyházak csak kárát vallanák.

Célzás történt arra is, hogy magyar katolikus főpapok a Rómával való konfliktus veszedelmétől sem riadtak vissza, ha az ország békéjéről, vagy egyéb fontos érdek megóvásáról volt szó. Ez, a magyar katolikus egyházfejelmek dicsőségére legyen mondva, igaz is. És erről ma megemlékezni érdemes és aktuális, amikor Róma az orthodox egyháznak a nyugati katolikus kereszténységbe való bekapcsolásnak csalfa ábrándjáiért kész elhanyagolni régi hű katolikus országokat s a megszállt területen a katolikus alsó és felső papság üldözését és az elnyomott egyházat minden védelem nélkül hagyja.

Csak nagy, esetleg máglyára is elszánt egyéniségeknek tanácsos az egyházak történelmi integritásához és világi szerkezetéhez hozzányulni mérész kézzel. Mert az egyházak legfontosabb intézmények egy állam kebelében, melyeknek egyet-

10-én délelőtt 10 órakor a gyülekezeti istentiszteleten szolgál Harsányi Pál esperes.

értő szolgálata bár csak a lelkiekre vonatkozik, a legnagyobb és semmivel sem pótolható vagy helyettesíthető üdvös hasznot cselekszi a nemzetnek. És viszont szörnyűbb rombolást tehet a nemzetben az egyházak közt kitért háboru és egyenlenség, szörnyűbbet, mint bármely pártviszály. Mert az egyházi villongás a lelkeket lazítja meg, a lelkeket vadítja egymás ellen, aminek csak a vallás lehetne a gyógyító orvosa, de a vallás igazi célja, a béke és szeretet marcangolják meg, ha az egyházak hadat viselnek egymással.

*
* * *

Az egyház intézménye a vallásnak és félig-meddig világi alkotás. Az Isten háza is, a templom, kőből és téglából épül, nem légből. Az egyháznak tehát, mint világi intézménynek is, anyagi erőkre van szüksége, amely a világ szemében tekintélyt és hatalmat jelent. Az egyház tartalma azonban a vallás, amelynek semmire sincsen szüksége, csak megihletett tanító papokra, akik hitre, szeretetre és hazafiságra tanítanak bennünket embertársaink és a háza iránt, amely őrzi és oltalmazza az egyházakat és megtartanak bennünket Isten szolgálatában, egyházunk hűségében és lelkiünk egyensúlyában. Így eljöhét az óhajtott békének az a nagy ideje, amikor a katolikus egyház dicséri a protestáns egyházat, a protestáns pedig a katolikus, mert mindenik egy-egy tartóoszlopa a hazának. A mai áramlatok nem ezt tartják, de áramlatok jönnek és mennek, a vallás azonban örök, mert még nem volt kor, amelyben az embereknek nem lett volna szükségük az Istenre és hogy ha mámorukban el-elhagyták, hogy vissza ne tértek volna zsámolyához."

Mi az ember?

Irtá: **Szűcs Ernő.**

(Folytatás.)

Mi ez a *többlet*, ez a *plusz* az emberben?

Egy nevet fogunk most mondani, de ez a név most még csak pusztán a *többlet*-nek, a *plusz*-nak a neve lesz. Ezenkívül nem teszünk hozzá még semmit. A kimondandó névvel csak annyit jelzünk, hogy az emberben még valami van és ezt a valamit *ugy* fogjuk elnevezni, hogy ezt a nevet ne legyünk kénytelenek visszavonni. Hívjuk akkép, ahogy az Írás elnevezi, amikor olvassuk Mózes I. könyvének 2. részében, a 7. versben: „És formálta vala az Ur Isten az embert a földnek porából és lehellett vala az ő orrába életnek lehelletét. Így lőn az ember élő lélekke.”

Itt még csak arról van szó, hogy a tudomány feltárta bizonyosság szerint az ember több, mint anyag és ezt a többletet fogjuk a Biblia szerint léleknek elnevezni.

Mondhatja valaki, hogy sokat, amit eddig az

A genfiak kegyessége.

(Folytatás.)

3. A genfi kálvinizmus jellemző vonásait kutatván, az egyik paptól a következő feleletet kaptam: Aki nem erkölcsös ember, az nem vallásos ember. Mi hajlandók vagyunk, a külső után indulván, a templomos embert minden további nélkül vallásosnak mondani s megütközünk, ha ilyen emberre kiderül valami kellemetlen dolog. Ám a genfiak Jakab apostol eme mondásával mérnek: mutasd meg nekem a te hitedet a te cselekedeteiből. (Jakab 2. r. 18. vers.). Ennek a cselekedet által megnyilvánuló hitnek sok-sok áldását láthatjuk Genfben. Legelőször is azt, hogy koldus, kéregető nem jár a utcán, vagy házról-házra s a templom környékét nem lepi el a nyomorékok, aggok serege. Aki dolgozni tud, az kap munkát, aki erre nem képes, a szegényházakban s menedékházak sok fajtájában megtalálja a maga gondozását. A Vörös Kereszt Egyület Genfben alakult. A kék-kereszt, az alkoholizmus s annak rombolásai ellen küzdő igen erős szervezeti szintén innen indult európai hódító útjára s e mozgalom nem csupán a felvilágosítás sal akar hatni, de a bűnöző, életét romboló, nyomorúságba rohamni akaró embert, családját veszedelembe döntő bűnözőt a megtérésen át akarja új életre vezetni.

A becsületesség, szavahihetőség, a hazugság gyűlölete, a rend, szigorú pontosság szeretete jellemzi a genfiak köz- és magánéletét. Életük nem bir egy szilajon csapzó, sziklákat ostromló, majd hirtelen eltűnő hegyi patak lendületével, szeszélyességével, hanem egy széles, lassu méltósággal,

emberről hullottunk, az állatról is el lehet mondani, az állat is több mint anyag. Mondhatja valaki: ám legyen az ember több, mint gép, de csak állat.

Próbáljunk tehát — bocsánat a kifejezésért, — állatias módon gondolkodni s jelenítsünk meg egy állatot, amely hegyet fut át, tengereket köt össze, ércet olvaszt, vasúthálózatot fonja át a földet; amelyik állat tudja ezeket cselekedni, azt csak hatalmas fogazatokkal, sérthetetlen páncéllal, óriási karmokkal tudjuk elképzelni és e helyett megjelenik a maga kicsinyiségében, gyámoltalanságában az ember, aki azonban mégis véghezviszi ezeket a dolgokat és uralkodik az egész földön és uralkodása évről-évre nagyobb, pedig a teste visszafejlődőben van. Az ásatások szerint őseink jóval erősebbek voltak és mégis a visszafejlődő, kisebb és kisebb testalkattal bíró ember emelkedik hatalomban feljebb és feljebb és ma már a levegőt akarja meghódítani. Évezredek előtt mondja az Írás: Mózes I. k. 1. r. 26. v.: „És mondá: Isten: és *uralkodjék* a tenger halain, az

bizton lefolyó folyam, mely áldás s erő forrása. Szinte felette állanak az élet olyan küzdelmeinek, kísértéseinek, melyek nálunk mindennapiak. A csendes, kiegyensúlyozott lelkületű, emellett jó-módu népnek az élete szinte gépszerűen pontos, imponáló munkaláncolat. Minderről különben már irtam a „Genfi levelek“ bevezető részében. Ezen lelkületre, kegyességmódra világít rá egy másik pap azon mondása, hogy az a jó genfi kálvinista, aki egynéhány társával egyetlet alkot valamely hűn legyőzésére, vagy valamely keresztyén munkacsoport elvégzésére s ezen egyesületet teljes lelkével, minden anyagi erejével támogatja. Különösen az ifjúság mezoitalmazását, keresztyén nevelését tartják elsőrendű feladatnak s e célból rengeteget tesznek és áldoznak. A misszió később említendő ügye is e lélekből fakadó támogatásból él.

Az egyházi adózás kérdése ott olyan megoldást nyert már, amire nekünk is el kellene jutnunk mielőbb. Nem kivétel, kénytelenségből fizetett, behajtással kimerőszakolt, hanem a szabad, jó kedvű adakozásból jó. A hat hétmill'árdot kitevő költségvetést legnagyobb részében önkéntes adományokból bírja fedezni a genfi egyház s ha hiány mutatkozna évi végén, a tehetősek nem sajnálnak 5—10.000 frankot, 70—140 millió koronát sem. Van olyan ember, nem egy, aki egyházi adóját alapítvánnyal váltja meg. Legutóbbi esetben 10.000 frankkal, tehát 140 millió koronával váltotta meg egyik hívő, ki nem is tartozik a legtehetősebbek közé. Hol vagyunk mi ilyen példától! Az egyik papnál voltam ebéden, midőn valaki gyűjtőivel jött, — akkor tudtam meg, hogy hetente legalább egyszer megtörténik ez az

eset s nem bocsátanak el senkit támogatás nélkül, ha ügye igazságos és méltányos. Minden parókiának megvan a maga jótékony egylete, ahova felhívás nélkül küldik a hávek jótéteményeiket s az egyleten át oszlik szét sok ezer frank évente a szerencsétlenek, nehéz helyzetben lévők segítésére. Azt csak éppen megemlítem, hogy Ker. Ifjúsági Egylet évi költségvetése az 500 milliót is meghaladja. A munka s áldozat ezen mértékére az Isten szeretetén kívül, a város s haza rajongó szeretete képesíti azon embereket, kiknek boldogságuk, dicsékedésük és személyi becsületügyük az intézmények, a haza virágzása, Isten országának előmenetele.

Dr. I. E.

(Folyt. köv.)

Belföld

A reformátusok mohácsi emlékűnepe

A nagy történelmi eseményeknek megvan a maguk hatalmas, rejtő erejük, amely adott pillanatban megragad, kiszakít a jelen zürzavarából, apró torzszalkodásából, szürke munkájából, — mint a rettentő erejű szélvész kiszaggatja a kis fákat, hatalmas törzseket a földből, pompás yachtokat, hatalmas hadihajókat a vízből — s akaratunk ellenére is odaállít bennünket az örökkévalóság mérlege alá, a történelem nagy ítélőszéke elé. Ha egyszer megragadott bennünket az egyéni s nemzeti lét egy-egy döntő eseménye, úgy nem tudunk megállani egy-egy vonás, egy rész szemléleténél, hanem ragadtatunk a mélységek, magasságok s végtelen horizontok felé, mint a ro-

ég madarain, a barmokon, mind az egész földön és a földön csuszó-mászó mindenféle állatokon.”

Uralkodjék, mondja a Biblia, nem mint anyag és nem mint gép, hanem azzal a többlettel, ami benne van és az ember így uralkodik!

Ez a többlet, az a lélek az ember legbensőbb, leglényegesebb alkatrésze. 1795-ben, november 11-én nyomorult kis lény jött napvilágra, James Mitchel, aki süket, néma és vak volt, tehát mint test, nyomorúság; mégis hogy tudott érezni! Amikor atyja meghalt, kimegy a temetőbe, kopogtatja a földet, a fűvet, amit nem lát, hogy visszahozza onnan atyját; feleletet várva, amit nem hall. Amikor anyja megbetegszik, megérzi, könnyei örönek ki.* Megérzi, nem nyomorult testével, hanem: érző lelkével, amint a Biblia mondja Lukács könyvének 2. rész, 25. versében: „Sőt a te lelkedet is áthatja az éles tör.” Nem azt mondja Simeon Máriának, hogy a testedet, hanem a lelkedet fogja áthatni a tör; az érzések végső fölfogója nem a test, hanem a lélek!

És most menjünk még följebb. Olyan óriási

* Dülhó—Braig: Apologie des Christen thums 463. o.

világba lépünk be, hogy meg kell az kisebbíteni, mert másképp nem tudjuk fölfogni. Egy olyan változtatást kell bennünk, amelyben a létezőnél minden 12 milliószor kisebb. Ebben a földgömb egy méter sugaru gömb, a levegő pedig 2 cm. és ennek a mélyén ott van egy nyomorult kis lény, amely a hangyánál még jóval kisebb, amelynek a nagysága a milliméternek 6 ezredrésze s nem tud egy milliméterre emelkedni: ez az ember. Tőle ebben a kisebbítésben 3 millió kilométerre van az első álló csillag és az a picinység a 3 millió kilométeres világot ki tudja fürkészni, sőt még többet tud. Tudja, hogy ott, abban a messzeségben van egy anyag, amelyet a Földön még nem fedeztek fel és ha felfedeznék, nem tudná egy atomjával, egy parányát mérlegre tenni és mégis az a piciny ember abban az irtózatos távolságban felfedezi és megméri a nebulium atomját, a ködfoltnak a jellegzetes anyagát. Ezt is anyag cselekszi oly irtózatos távolságban, amelyet soha meg nem járt!

Itt látjuk meg, micsoda rendkívüli képessége van a léleknek! Ha pedig kérdem, honnan szár-

hanó hegyi patakba hulló esősepp, vagy sápadt falevél a mérhetetlen ocean felé. Vannak események, melyek napsugárral hintik tele sötét homlokunkat, öröm árával borítják el gyászoló szívünket. — s vannak olyanok, melyek mintha sötét kísérteteket, vijjogó halálmadarakat bocsátanának szárnyra s lebírhatalatlan kétségbeeséssel feszítenének keresztre. Lelkünk mint egy hatalmas, zengő szekrény, visszhangzik a tomboló öröm s hörgő fájdalom szavaira. Viszont a mult is visszhangozza a lélek kiáltó szavait s a hasonló sors képével fokozza a lélek különböző állapotait, hogy az ember megtalálhassa a magasságban épp úgy, mint a mélységben az élet lényegét és urát.

Az idő az ismétlődő évek, évfordulók által alkalmat ad az egyéni s nemzeti élet nagy eseményeinek a megélésére. De sokszor nem elég az évforduló. Nem ad kellő ihletet a dátum. Az ember többre vágyik; magasabbra fokozást kíván s ilyenkor elmegy a földhöz, hogy az tanítsa, ihlessen. S a föld hatalmasan szól a mohácsi fekete föld által, éppen úgy, mint a Golgotha félelmes sivárságával. S a gyászos emlékek; elődeink vérével festett csatatermek; ezrek élete árán elfoglalt dombok; a királyunkat eltemető patak; az utódok kegyeletét kifejező emlékek, kápolnák, egy-egy véres fájdalmat szimbolizáló oszlopok; a költők megénekelte fájok új, csodálatos fénybe, árnyba borulnak s feledhetetlen benyomások, életfordulatok, szent fogadások ihletői lesznek.

A vallási gyűlölet, testvérietlen szűkkeblőség megfosztotta a nemzetet attól, hogy együtt boruljon le egy nagy, fenséges fájdalom zokogásával a mohácsi mezőn e négyszázadik évforduló.

mazott az emberben ez a kutató, érző, *uralkodó* erő, erre az exakt tudomány nem felelhet. Mért, honnan van? Itt elvésződik a láthatók országa és megszólal a Kijelentés világa és erre a föbbletre, amit léleknek nevezünk, amelynek rendkívüli sajátosságait már látjuk, arra a lélekre, amely egymásután vette magára a különbözőnél különb ruhákat, ráteríti az ünnepi palástot, amely ugyan már nem olyan fényes, hibátlan, mint valamikor volt, de még most is ragyog. Olvassuk el Mózes I. k. 1. r. 27. versének messziről világító szavait: „Teremté tehát az Isten az embert az ő képére, *Isten képére* teremté őt“. A léleknek minden hatalma, minden uralma végtelen messzeségből származik. Azért van, mert *teremté Isten az embert az ő képére és hasonlatosságára!*

(Vége a bevezető résznek.)

**Az Egyházi Híradó
telefonszáma 11-61.**

alkalmával. A gyűlölt testvérek képviselői, a református egyház áldozatot nem kimélő gyermekei augusztus 29. helyett szeptember 29-én gyűltek össze a „Hit és Szolgálat“ c. mozgalom rendezésében megülni ezt a nagy napot, átélni a mult tenger fájdalomában a jelen fojtogató szenvedéseit.

Két zsufolásig megtelt hajó, vonatokon érkező sokaság s a mohácsi hívek adták az ünneplő sereget. Annyi népet, melyre a rendező bizottság nem is számított; melyet csak részben lehetett elszállásolni a református városrészben (ott ugyan is minden felekezetenek más-más negyede van, sőt a határ is felekezetenként oszlik fel). Maga az ünnepség 29-én reggel 8 órakor kezdődött, amikor is a polgármester üdvözölte a ref. zárandókokat, kiknek nevében Ravasz püspök ur válaszolt. A menet a fellobogózott utcákon diadal-kapu alatt haladt a ref. templom elé, mely szűknek bizonyult ilyen impozáns ünnepséghez, úgy hogy a kintmaradt nagyobb sokaságnak az előre elkészített sátorban kellett istentiszteletet tartani. A templomi ünnepség Soltész Elemér tábori püspök ur bibliaolvasásával (80-ik zsoltár), majd áhítatos előimájával kezdődött. Utána Varga Ferenc csodásan tiszta, finom tenorszóloja tette a lelkeket fogékonyabbakká Ravasz Püspök ur igehirdetésére. Az Ésaiás 6. r. 9—13. verseire felépített beszéd volt az ünnepség fénypontja, legmeghatóbb eseménye. Magát a beszédet a maga teljességében nem közölhetvén, csak a gondolat menet ismertetésére s a befejező rész közlésére szorítkozunk.

Mohács úgy osztja két részre történelmünket, mint egy óriási vízválasztó, amely egy nagy sik-ságot két részre oszt. Egyik rész a keresztyénségből kinőtt középkori, független, nemzeti Magyarország; a másik a reformációból kinőtt, szabadságát, nemzetiségét nagy küzdelmek árán megőrző Magyarország. A nemzet sok bukása, megáláztatása nem magyarázható csupán abból, hogy mi kelet, nyugat ütköző pontjai voltunk és vagyunk. Az igazi ok az, hogy e nemzet annyit látott az Isten örök terveit, szent üdvakarata, örök tiszta elgondolása ellen; az ellen az égi kép ellen, melyet Isten róla alkotott. Pedig „mennyi jelt és mennyi csodát tett közöttünk Isten! Hányszor vont vissza a sirnak szájáról! Hányszor támasztott fel prófétainak kürtzengése, hogyan járta át a magyar síkságokat és hogyan töltötte be a völgyek öbleit és ez a nép nem hallgatott Reá, ez a nép nem akarta meglátni Őt.“ — Mohácsot megelőző hazai állapotok megrázó erejű rajza s a vérszínű nagyságának látványos erejű szemléltetése után két vigasztalásra mutat. Először arra, hogy ha „a magyar el is tudott tékoználni egy országot, de amikor a végveszély pillanata volt, akkor legalább meg tudott halni és az a nagy temető, mikor az ország színe-virága letarolva fekszik, biztatás nekünk mégis arra, hogy nem vezett el

egészen az a nemzet, amelynek gyermekei egy adott pillanatban úgy tudnak meghalni a házáért."

A másik vigasztalás az, hogy Isten ezt a vilámsújtotta magyar törzset új ígéret, új hajtás, új jövőndő várományosává tette a reformáció által, a protestántizmus által, mely a nemzeti, tudományos irodalomnak, népműveltségnek, szabadságnak, igazi demokráciának ihletője s szülőanyja volt. Metsző logikával utasítja vissza azt a vádat, mintha a protestántizmus nyitott volna kepet a török betörésnek s osztotta volna meg a nemzetet. Sőt éppen a reformáció volt az, ami megmentette, újjáélesztette, mint máshol is, a megosztott, elpusztult magyarságot, mely az akkori csődbe jutott keresztyénségben, mint „kaoszban, mint új teremtés kezdete jelent meg", fényesen s új ígéretekben gazdagon. A beszéd itt elért a máig s azt a kérdést vetette fel, hogy vajjon a Trianon által megcsontított törzsből indul-e új hajtás, s „hol van az a maradék, az az isteni, szent, piciny dézsma, az a szent tized, a feltörékvő új hajtás, amely Trianon után a harmadik s talán a legdicsőbb Magyarországot megteremti? Innen, e helyen és e pillanatban toborzó zendül végig az egész országon, kopogtasson mohácsi kürtszóval minden magyar lelkén és kérdezzük: Te vagy-e az, akit várunk, benned lakik-e az a hős, akit ébresztünk; hozzánk tudsz-e te jönni csatlakozásra, egy új élet szent és nagyszerű harcára? A kisebbséget, a maradékot, a szent magot keressük, védjük és ápoljuk. Egy parányi kis sereget, amelyik hívő sereg, amelyik királyi Jézus Krisztust vallja, életét sem tartja drágának, hogy odaáldozza neki. Egy parányi sereget, amelyik igazán hívő és igazán keresztyén, egy kicsi csoportot keressük és akarjuk összegyűjteni, akik szent fogadástétellel fogadják meg azt, hogy elvetnek maguktól minden régi kovászt, minden nemzeti bünt és meg akarnak ujulni. Keressük a bűnbánat magyarjait, magyarokat, akik Isten elé tudnak állni és vezekelni tudnak; akik nem másokban keresik a bűnbakot, hanem önmagukban; akik meg vannak győződve arról, hogy bűneink viltak ide minket; akik ezredécs gyűlölettel tudják önmagukban gyűlölni, utálni és megvetni a régi embert, az ő-embert; Mohácsnak örök gyalázatját. Keressük embereket, akik szent, nagy esküvéssel fogadják, hogy amíg egy csepp vér testükben mohácsi vér, mindaddig nem nyugszanak, kiirtani, kívágni minden idegszálukat, ami a régi, romlott, gonosz, keményszívű, süket és vak magyarból. Ió! Keressük egy sereget, amelyik akarja, hogy szeméről lehulljon a hályog, amelyik a földi dolgok helyett ö ökkévaló célokat lát; amelyik látni akarja Krisztust az ő dicsőségében, Istent az ő kegyelmében; amelyik látni akarja itt, ezen a földön, hogy a Szent Lélek milyen csodákat visz véghez; amelyik látni akarja a Szent Lélek

csodáit iskolákban, megtelő templomokban, bizonyoságtevő családi életek körében, egy néptlen, amelyik végre Istenhez tért. Keressük mi azt a magyar kisebbséget, amelyik tele van édes reménységgel, amelyik nevet a holnap elébe, amelyik mosolyog halálon és gyászon át, mert hisz benned, hazám, hisz benne azért, mert az élő Istenben és az Ő Szent Fiában hisz.

Olyan magyarokat keressük, akik nem félnek, akik nem reménytelenek, akik nem haragvók, akik nem gyűlölködők. Olyan magyarokat keressük, akiknek lelkében századok óta szunynyadó imádságok igyekeznek felfelé szállni, akik érzik, hogy egy nagy testvériségre vagyunk teremtve; akiknek kezük mintha bilincselve lenne, hogy nem nyujthatják oda a másoknak és nem karolhatják át ősi ellenségeikkel egymást úgy, mint édestestvért. Parányi kis sereg ez még, számban nem lehet kifejezni, utcákon nem lehet megjelölni, nem lesz ott az újságok hasábjain, nem fog a közélet fórumán kiabálni, nem lesz korteszónoklatokban, nem lesz cselszöréseket szövő szalonokban, de lesz gyermekszobákban, lesz íróasztalok mellett, lesz baráti körben, lesz kérgesleányerű magyar földművesek között, lesz magyar intelligenciának a körében, amelyik munkára, és imádságra képes: ez a parányi, kis hajtás.

Oh, ez növekedik, én látom, hogy nő, ágait beterjeszti az égbe. Magyar dicsőség szent madarai rakják fészkeiket rajta és zeng az óriás cser és zeng a magyar jövőndő az ő szerzett himnuszuktól. Ámen."

Baltazár Dezső püspök ur hatalmas imája, ünnepélyes áldása, majd férfias erővel, mély kálvinista öntudattal elmondott szavai ragadták meg a lelkeket. E pompás szavakból csak egy gondolatot ragadok ki: „Egy beteg ágazatu fának volt Mohács a rothadt gyümölcse. Ha a török le nem rázta volna, lerázta volna a német s ezen rázás ellen nem jött volna Róma felől semmi védelem, semmi segítség, mint ahogy századokon át nem jött a nemzeti létünk, önállóságunk és alkotmányos szabadságunk ellen Bécs felől irányzott merényletek, támadások ellen sohasem!"

Muraközy Gyula bűbájos, költői szépségekkel telt beszéde a nagy magyar tragédiára mutatott rá, miszerint az a nemzet, melynek rendeltetett e föld, mely ezenkívül nem tud élni, nem tud magyar maradni, időről időre meg kell, hogy haljon, hogy újjá éledhessen; el kell, hogy bukjon dicsőségesebb felélemelkedésért. Ez a nép akkor tud pihenni, ha összeörlött, szinte elvérzett, hogy új erővel ismét feltörhessen. A mohácsi bánat s a kálvinista hit mai találkozásából kell, hogy megszülessen a dicső magyar jövőndő, -- fejezte be szuggesztív erejű előadását.

Dr. Vass Vince pápai theol. tanár mutatott rá a magyar jövőndő zálogára, az ifjúságra s rajzolta az ideális családnak képét, melyben apa, anya,

gyermek az Istené lesz s együtt munkál a meg-
tört háza nagy megépítésében. Különösen a mo-
dern, szétbomló, erkölcsileg szétmálló család hi-
rálata s a jövődjő ifjuság, Magyarország rajongó
szeretete volt a beszéd legnagyobb figyelmet és
felelősségérzetet ébresztő része.

Az ebédszünőket a közös ebéd s a csatatérre,
Csele patakok mellé tett kisebb társaságban kirán-
dulások töltötték ki. Társas, közös kivonulás nem
volt egyik helyre sem. Ezt lehet egyetlen hibá-
jánál felírni a rendezőségnek. De a mi gyászunk
belső volt, s kell hogy ez a külső cselekvények-
ben le nem vezetődött gyász és bánat az idves-
ségre való megbánhatatlan megtérést szerezzen.

A délutáni előadásorozat, mint a délelőtti is
két helyen folyt le: a templomban és a színház-
ban. A program ugyanaz volt: Jakab 4. r. 7--8
versei alapján; Istenhez közeledni az Ige, az
imádság és szolgálat útján. A templomban Bal-
tazár püspök ur, Czeglédy S., Benkő J., a színház-
ban, Ravasz püspök ur, Czeglédy S. és Nyári Pál
hirdették az Igét meggyőző erővel, megható mély-
séggel s tették feledhetlenné e napot a jelenle-
vőknek s rajtuk át az egész magyar ref. egyház-
nak, magyarságnak. Bár lenne ne csak szó, kiáltó
szó, siket füleknek mondott égi üzenet a mi Isten-
ünk elhangzott drága üzenete.

Dr. I. E.

HIREK.

Dr. Boross Dezső

A megboldogult dr. Szász Iván hivatali örö-
kébe újból egyik református testvérünk, dr. Bo-
ross Dezső eddigi főügyész helyettes lépett.

Különös örömmel közöljük ezt a hírt, amely
egy kivételes egyéniségről megérdemelt előhaladásá-
ról szól. Lehetséges, hogy a világ Boross Dezső-
ben nem lát egyebet, mint kiváló ügyészt, mi
azonban benne mindenek felett Istennek hívő
gyermekét és az anyaszentegyház hűséges tagját
tapasztaltuk meg.

Sajnos, hogy manapság már mindinkább rit-
kaság az, ha éppen vezető pozícióban lévő refor-
mátus férfiak megmaradnak a régi kegyes és
templomos egyházilagok mintaképének.

Boross Dezső sohasem hivatkozott hivatali
elfoglaltságára, sohasem gondolt a hívő emberek-
nek arra a gyakori osztályrészére, amely a világ
fiainak, a közönyösöknek, a felvilágosultaknak,
stb. „léstűző mosolygása“, sohasem tartott attól a
vádától, hogy az elfogult, a csak felekezeti keresz-
tyén megtesztelésjének fogják kikiáltani; minél
magasabb pozícióban került, annál inkább érezte
annak szükségét, hogy Istennel gyakori találko-
zásai legyenek. Ezekből a találkozásokból szer-
zett, azaz kapott Boross Dezső újabb erőket és

képességeket arra, hogy megkezdett karrierjét
mind tiszteletreméltóbban bontsa ki.

Ad multos annos!

Istentiszteletek sorrendje: Folyó hó 10-én,
vasárnap délelőtt 10 órakor gyülekezeti istentisz-
telet; tartja Harsányi Pál esperes. Délután 6 óra-
kor hálnadás. (Dr. Illyés Endre hl.)

Rövid hírek. Okt. 6-i ünnepségünk, illetőleg
emlékistentiszteletünk alkalmával szépen megtelt
a templomunk. Örülünk, hogy híveink mind töb-
ben értik meg, miszerint okt. 6-ról nekünk, sze-
gedi reformátusoknak sem szabad megfelede-
nünk. — **Egyházmegyénk** őszi közgyűlését októ-
ber 5-én tartotta Hmvásárhelyen, Harsányi Pál
esperes és dr. Szegedy Kálmán gondnok elnökléte
mellett. Letárgyalták a folyó, közigazgatási ügye-
ket, majd délután rátértek a bírósági ügyekre.
Ezek között intézték el a szegedi egyház adófe-
lebbezéseit is. — **A kormányzó ur** szegedi tar-
tózkodása alkalmával átnyújtotta dr. Somogyi
Szilveszter polgármesternek a polgári érdemrend
második osztályát. — **Gömörj Andor** törvény-
szóki bírót, egyháztagunkat törvényszéki tanács-
elnökké nevezték ki.

Az egyetem ünnepségei. A Kolozsvárról me-
nekült Ferencz József Tudományegyetem végre-
hozzáfogott az új otthon megépítéséhez. A nagy-
arányú építkezések a gyermekklinikával indul-
nak meg; ennek és ezzel együtt az egész egyete-
mi építkezésnek az alapkövét felemelő ünnepsé-
gek középpontjában október 5-én tette le a Kor-
mányzó Ur. Az egész város kitörő lelkesedéssel
fogadta az Államfőt, akit mi is soha el nem mu-
ló szeretettel zárunk a szívünkbe. Az Isten él-
tesse őt sokáig országunk javára; az Isten en-
gedje meg neki a legdrágább ajándékot: látni a
megéledett ezeréves országot!

Leánykörünk iparművészeti tanfolyamot
rendez, amelynek a vezetésére Budapestről egy
iparművésznő érkezett le. Az értékes és minden
leánynak csak ajánlható tanfolyamra jelentkezni
még lehet.

Tanulmányut Olaszországba. A „Bethlen Gá-
bor Szövetség“ folyó évi október hó 23-iki indu-
lással kélhetes tanulmányi kirándulást rendez
Olaszországba. A kirándulás résztvevői megtekin-
tik Velence, Róma, Nápoly városokat, Capri szí-
igetét a következő terv szerint: Velence egy nap,
Firenze két nap, Róma öt, Nápoly három nap. A
résztvevők vezetés mellett meglátogatják a váro-
sok muzeumait, templomait, látnivalóit; Capri
szigetén a kék barlangot, Fiesolet, Pompeiit a hi-
vatalos program szerint. Résztvételi díjak: III. osz-
tályon 3 500.000 korona, IV. osztályon 5 millió
korona. Ebben az összegben a vonaton való uta-
zás, az ellátás, lakás, muzeumi belépődíjak fog-
laltatnak. Jelentkezni lehet a Bethlen Gábor Szö-
vetségnél (VII., Kertész ucca 18. III. 22.) legkés-
őbb október hó 15-ig. A résztvételi díj egyhar-

mada a jelentkezés alkalmával, a többi részletben is fizethető október hó 20-ig.

Hírek az evangélikusoknál.

Október 10-én reggel 8—9-ig böjtönistentsztelel a protestáns rabok számára. Az ev. iskolában 8—10-ig vasárnapi iskola az elemi iskolások részére. A templomban 9—10-ig ifjúsági istentisztelet a középiskolások számára. A 10 órakor kezdődő rendes istentiszteleten prédikál Tátrai Károly. Délután 5 órakor bibliaóra a paróchián.

Ev. Nőegylet. Az Ev. Nőegylet választmányi ülését október hó 5-ikén tartotta a paróchián. A Nőegylet elhatározta, hogy a hősi halált halt ev. katonák sirjait gondozni fogja és halottak napján mindegyikre koszorút helyez. A választások során a Budapestre költözött dr. Thirring Oszkárné helyébe társelnök lett Szvoboda Károlyné, titkár lett özv. Popovits Sándorné. Az elhunyt Réthy Mária jegyző örökébe Lövey Margit leányegyleti tag került. Több kisebb ügy tárgyalása után véget ért a jól látogatott gyűlés.

Október 6. A Szegedi Luther-Szövetség hazafias ünnepségére színültig megtelt az ev. templom. Közének után Tátrai Károly imádkozott, majd Kengyel János polgári iskolai tanár magasszárnyalású emlékbeszéde következett. Muráti György joghallgató szavai és Paraszkay Gyula munkás hazafiaságot sürgető záróbeszéde következett Hiszekeggyel és Himnusszal ért véget az ünnepség.

A *bányai ev. egyházkerület* rendes évi közgyűlésén, mely október 7-én Budapesten volt, résztvett a szegedi egyház képviselőjében Tátrai Károly h. lelkes.

Adomány. Szeged városa az új ev. iskola felépítéséhez egyenlőre ötvenezer darab használt téglát ajándékozott. A további adományozást kilátásba helyezte.

SZORVÁNYGYULEKEZETEK.

Istentiszteletek. Folyó hó 10-én délelőtt 10 órakor Kiskundorozsmán délután 3 órakor Deszken istentiszteletet tart és urvacsorát oszt Teleki S. sl.

Folyó hó 10-én délután 4 órakor az ujszegedi hívek számára istentisztelet a Vakok Intézetének a tornatermében (Bakó L. lelkes).

Folyó hó 17-én délelőtt 11 órakor istentisztelet és urvacsoraszítés Felsőpusztaszeren.

Vallásitanítás. Folyó hó 10-én délután 4 órakor vallásóra a deszki, 17-én délelőtt 12 órakor pedig a felsőpusztaszeri elemi iskolai tanulók részére.

CSALÁDI KÖR.

A hit legnagyobb akadályai

Hatodik hét VI.

Aki elég mélyen belelátott az emberi életbe akkor, hogy észrevegye, hogy a balszerencsét is mint lehetséges felséges eredményekre felhasználni, annak számára az Istenben való hit nem annyira spekulatív probléma, mint inkább gyakorlati szükségesség. Az ilyen ember szerelné kivívni a nemes győzelmet minden baj felett. Látja, hogy az Istenben való hit adja meg azt az életnézetet, amelynek világánál észszerű dolog az elenséges körülményekkel is reményteljesen szembenézni, s amely erőt is ad ennek a megvalósítására. Ennek következménye az, hogy a nagy szenvedők voltak egyuttal a nagy hívők is. A történelem példái egyáltalán nem támogatják azt a felfogást, hogy az Istenben való élő hitet a kedvező körülmények teszik könnyebbé. Alig található bárhol is a hitnek olyan kiemelkedő bajnoka, aki kitérülhetetlen nyomot hagyott az emberiség lelki életén, aki ne a szenvedéssel való küzdelmében vívta volna ki, vagy edzette volna meg hitét. Izrael dicsálatos hitének napjai nem a Salamon uralkodásának idejére estek, amikor bőséges volt a jólét és dicsálatosan érvényesültek a nemzeti vágyak. A nagy próféták és a nagy zsolttárok mögött ott sötétlik a babiloni fogságnak és következményeinek gyötrelmes háttere.

Kelj föl, kelj föl, öltözd fel az erőt, oh Úrnak karja! Kelj föl, mint a régi időben, a messze hajdanban! Nagy nem te vagy-é, aki Ráhabot kivágta és a sárkányt átdöfte? Nem te vagy-é, aki a tengert megszáraztotta, a nagy mélység vizeit; aki a tenger fenekét uttá változtatta, hogy átmenjenek a megváltottak? Így térnek meg az Úrnak megváltottai és ujjongás között Sionba jönnek és örökös öröm fejkön; vigasságot és örömet találnak, eltűnik a fájdalom és sóhaj!

Én, én vagyok, megvizsgálótok! Ki vagy te, hogy félsz halandó embertől? — ember fiától, a ki olyan lesz, mint a jü? hogy elfeledkeztél az Urról, Teremtődről, aki az eget kiterjeszté és a földet megalapítá, és hogy félsz szüntelen minden napon nyomorgatódnak haragjától, aki igyekszik elveszteni? De hol van a nyomorgató haragja? Hirtelen megszabadul a fogoly és nem hal meg a vcremben, kenvere nem fogy el. Hiszen én vagyok az Ur, a te Istened, aki megreszkelttem a tengert és zúgnak hajjai; seregeknek Ura az én nevem. És adtam beszédemet a te szádba és kezem árnyékával fődöztelek be, hogy ujjonon plántáljam az eget és megállapítsam a földet és ezt mondjam Sionnak: Én népem vagy te! — Ésaiás 51:9—16.

Ez a hang a fogság szenvedéseiből szóval

meg, Az ilyen nagy hívők, akiknek hite akkor ragyogott legfényesebben, amikor legsötétebb volt az éjszaka, nem állították, hogy meg tudják oldani a szenvedés rejtélyét az Isten világában. De valamicskét megláttak a megoldásból s azért a többit rá tudták bízni Istenre. Stevenson jól tolmácsolja hitüket: „Ha én a magam kis kémlelő nyílásán fátyolos szememmel kitekintve a világ-mindenségbe, felfedezem sorsomnak valami tervszerűségnek töredékes bizonyosságait és látom némi jeleit, valami mindeneket igazgató jósnak: lehetek-e akkor olyan esztelen, hogy panaszkodjam amiatt, hogy nem tudok mindent megfejteni? Nem kell-e inkább végtelen és hálás meglepetéssel azon csodálkoznom, hogy ilyen óriási tervből valamicskét, akár mily keveset is, mégis fölfoghatlak és hogy ez a kevés biztató volt a hitem számára?”

Hálát adunk Neked, oh Isten, hogy Te száguldasz a viharfelhőkön és Te igazgatód a zivatarokat. Mindaz, ami sötét a mi szemünkben, világos Te előtted. Az éjszaka is ragyog előtted, mint a nappal. Mindazt, ami rendtelenségnek és zűrzavarnak látszik előttünk, Te kezében tartod, mint ahogy a gyepelővel igazgatják a mént. Évszázadról-évszázadra Te vezérel az események hosszú folyamát, kezdettől fogva szem előtt tartva a véget; és minden vad kavargás, minden össze-

visszaság, minden szenvedés és fájdalom nyilvánvaló Te előtted. Amilyen a festő palettája a színek számára, vagy az erőszakos támadás az önön erőnk kifejtésére, vagy a szőlő préselése a bór számára; olyan jótékony és hasznos a Te szemében mindaz, ami minékünk olyan zűrzavarnak, ellentmondónak és veszedelmesnek tűnik fel. A szenvedés, a fájdalom, a szerencsétlenség is beleszővődik az Isten szövetébe s majd végül nekünk is megadatik meglátni a felséges mintát és megérteni, hogy ami könnyeket okozott itt, igazságunkat munkálja amott.

Oh, mily jó Tebened bízni és hinni abban, hogy Te bölcs vagy és irgalommal teljes s amikor szeretetednek és jószágodnak nagy művét folytatod, együttérzesz mindazokkal, akik ulközben szenvednek és végül mindnyájunkat kimondhatatlan üdvöre gyűjtöd össze. Bizunk Benned, nem mintha egészen értenénk, hanem mert más sok dologban, amikor nem mertünk volna bízni, megluntottál rá bennünket. Sok szakadékon és sok zugó folyón át elindultunk már a hitnek hídján és ujjongva éreztük, hogy biztos talajra jutottunk s így megtanultunk Benned bízni, mint a gyermek atyjában, az utas a hajó kormányosában, nem azért, mert mi mindent tudunk, hanem azért, mert Te tudsz mindent. Amen. — Beecher Ward Henrik.

Mindennemü úri-, női- és gyermekruhák, szövet- és csipkefüggönyök stb. műfestése és vegyi tisztítása leg szebben és leg olcsóbban készül

MÁTHÉ GYÖRGY

műfestő és vegyészeti ruhatisztító gyárában, Szeged. Gyártelep: Báró

Jósika ucca 22. szám. Átvételi üzlet: Tisza Lajos körút 39. szám.

Elvállal gallér és kézelő tisztítást. — Holzmann H., cs. és kir. udvari szállító budapesti gőzmosógyár részére, melynek speciális gyártmánya a hófehér, ragyogó-fényes gallér-tisztítás. A gallér, kézelő sokkal tartósabb marad, mint eddig. Simasága páratlan, piszkot nem fog, sokáig hordható; simára vasalt széle nyakat nem karcol. Győződjék meg róla!

Református testvéreim
figyelmébe ajánlom

Hat drb férfi vászonzsebkendő	— — — —	27.000 K
Prima férfi zokni	— — — —	5.500 K
Nehéz selyem nyaksálak	— — — —	35.800 K
Tiszta selyem nyakkendők	— — — —	30.000 K
Férfi és női keztyűk Ia	— — — —	24.000 K
Női cérna fátyolharisnya	— — — —	39.000 K
Gyermek harisnyák	— — — —	5000 K-tól

Szabó Zsigmond alkalmi áruházat,
Feketesas ucca 17.

Len damaszt törülközők	— — — —	25.000 K
Selyem damaszt, ágyneműre	— — — —	25—34.000 K
Cérna barchetok Ia	— — — —	24.000 K
Legfinomabb batiszt sifonok	— — — —	16—24.000 K
Double flanelok	— — — —	25—35.000 K
Ruhaselymek minden színben	— — — —	56.000 K
Női himzett ing vagy nadrág	— — — —	23.000 K

Állandóan nagy maradék vásár. Mindenféle cikkek alkalmi kiárusítása

Felelős kiadó a szegedi ref. egyházközség nevében: **Bakó László** lelkész

Nyomatott a Hirlapkiadó- és Nyomdavezetés Rt-nál Szeged.

Felelős nyomdavezető: Sajgó József